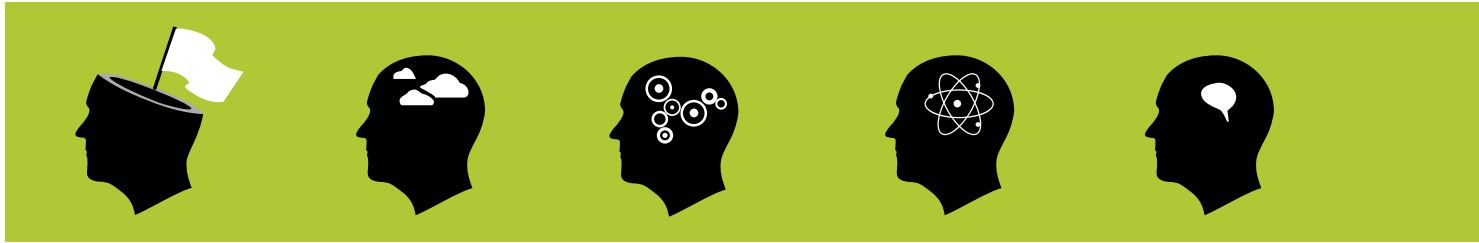

76 คิด...แบบช้า...ช้า

Slow is Beautiful

ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัชต ชมภูนิช
ratchot@gmail.com

สถาปนิกทุกสาขาวิชาชีพและผู้จบการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมล้วนแล้วแต่ได้รับการยอมรับว่าเป็นนักคิดด้วยมาตั้งแต่ร่ำเรียนกันในวันมหาวิทยาลัย และต่อมาในการปฏิบัติวิชาชีพของตนเองการใช้ความคิดเพื่อแก้ไขปัญหาในการทำงาน ถือเป็นกระบวนการสำคัญที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้มาซึ่งผลงานและวิธีการแก้ปัญหาให้สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้ได้มากที่สุด วิธีคิดของผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นสถาปนิกทุกสาขาถือเป็นสิ่งที่นำมาเผยแพร่เป็นแนวทางให้สังคมวิชาชีพได้ศึกษาและต่อยอดความคิด อันจะเป็นผลเชิงบวกต่อวิชาชีพในภาพรวมต่อไป

ช่วงต้นเดือนพฤศจิกายนที่ผ่านมา ผู้เขียนประสบอุบัติเหตุขณะเล่นกีฬาฟุตบอลจนถึงขั้นผ่าตัดรักษาในโรงพยาบาล (ซึ่งไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในชีวิต) และต้องเข้าเฝือกขาซ้ายไว้เป็นเวลา 6 สัปดาห์ระหว่างการพักฟื้นอยู่ในโรงพยาบาล 1 สัปดาห์เต็มๆ ผู้เขียนพบว่า นอกเหนือจากความสามารถในการเดิน (สองขา) ที่หายไปโดยสิ้นเชิงแล้วนั้น เพียงแค่การสัญจรไปมาระหว่างห้องพักไปยังสถานที่กายภาพบำบัดซึ่งต้องทำทุกวัน เพียงแค่ลงจากลิฟต์ชั้น 9 มากดลิฟต์ แล้วไปต่อโดยมีระยะทางเดินเท้าไปไม่เกิน 30 เมตร ตนเองก็ไม่สามารถกระทำได้เลยแต่กลับต้องอาศัยบุรุษพยาบาลช่วยเข็นรถเข็นและอำนวยความสะดวกให้เป็นประจำทุกวัน วันละสองครั้งเช่นเดียวกับการลุกเดินลงจากเตียงไปเข้าห้องน้ำเพียงไม่กี่เมตร ก็ดูจะเป็นสิ่งยากลำบากในชีวิตเสียเหลือเกิน

มรณานุสติสำคัญที่ผู้เขียนได้คิด ได้นึก และได้รับตลอดการรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล และการปฏิบัติราชการแบบพิการชา (ชั่วคราว) ในที่ทำงาน และการดำเนินชีวิตแบบสามขาในที่พักของตนเองคือ “ความช้า” เพราะทุกขณะจิตในการดำเนินชีวิต ในการทำงาน และการประกอบกิจการต่างๆ ผู้เขียนพบว่า เราไม่สามารถเดินเหินและดำเนินชีวิตได้เหมือนปกติด้วย Speed หรือความเร็วตามการเคลื่อนไหวของโลกและเทคโนโลยีเหมือนที่เคยเป็นหรือเคยปฏิบัติเป็นการชั่วคราว เพราะทุกอย่างก้าวในการเดินด้วยไม้เท้าแต่ละก้าว แต่ละก้าวที่เดินไปต้องกระทำด้วยความระมัดระวังเป็นอย่างยิ่ง ต้องพินิจพิจารณาการวางตำแหน่งไม้เท้าอย่างระมัดระวังก่อนก้าวเท้าเดิน เพื่อมิให้ตนเองต้องพลัดตกหกล้มไปจนอาจจะบาดเจ็บซ้ำอีกได้ หรือแม้แต่ในการสัญจรด้วยรถเข็นที่ดูไม่น่าจะยากลำบากเท่าใดนัก ตนเองกลับพบว่าไม่ใช่เรื่องง่ายที่รถเข็นจะเคลื่อนที่ผ่านไปยังส่วนต่างๆ ของพื้นที่อาคารไปได้สะดวกนุ่มนวล โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อต้องเปลี่ยนถ่ายระดับจากจุดหนึ่งไปยังจุดหนึ่งซึ่งแม้จะมีความต่างระดับเพียง 1 เซนติเมตร หรือมีรอยแยกแตกที่พื้นเพียงเล็กน้อยก็ตาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อผู้ออกแบบสถานที่นั้นๆ มิได้ให้ความสำคัญกับการออกแบบทางลาดเปลี่ยนระดับตามมาตรฐานแต่อย่างใด ก็จะเป็นเรื่องใหญ่เรื่องโตในชีวิตของตนเองและผู้ช่วยเหลือเลยก็เดียว

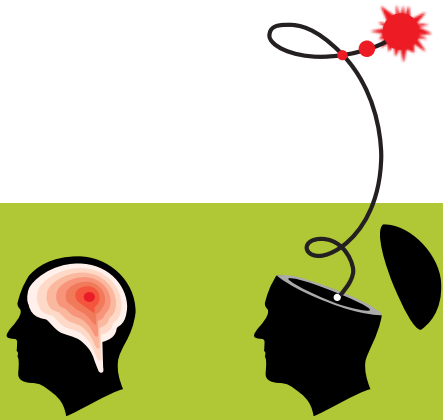
ในทุกๆ รูปแบบการเคลื่อนที่ดังกล่าวข้างต้น ผู้เขียนพบว่า ตนเองต้องใช้เวลาเดินทางจากจุดหนึ่งไปยังจุดหนึ่งมากกว่าช่วงเวลาปกติไม่ต่ำกว่า 4-5 เท่า พร้อมๆ กับการใช้ความพยายามในการเคลื่อนที่อีกมากมายหลายเท่าเช่นกัน จนต้องกลับมาขบคิดพิจารณาเพียงการเดินไม่กี่ก้าวที่เคยๆ ปฏิบัติ ตัวเราต้องใช้ความตั้งใจและความพยายามมากถึงเพียงนี้เสียหรือ

แต่อย่างไรก็ตามผู้เขียนพบว่า ด้วยเวลาที่เพิ่มมากขึ้นทำให้ตนเองกลับมีความสามารถในการพินิจพิจารณาและรับรู้สภาพความเป็นไปต่างๆ ตลอดสายทางในการเดินหรือนั่งรถเข็นมากขึ้นตามไปด้วยเช่นกัน สิ่งที่เป็นผลตามมาคือ เมื่อเราใช้เวลาเคลื่อนที่เพิ่มขึ้นเรากลับมีสมาธิเพิ่มขึ้นเช่นกันจากการจดจ่อสิ่งรอบตัวระหว่างการเดินหรือนั่งรถเข็นที่อยู่ตรงหน้า ทำให้เรามองเห็นสิ่งต่างๆ แวดล้อมได้ชัดเจนมากขึ้น ไปจนถึงระดับรายละเอียดของรอยแตกเล็กๆ เท่าเส้นผมของพื้นหินขัด หรือการแตกบิ่นที่มุมกระเบื้องที่อาจทำให้สะดุดหกล้มได้ เช่นเดียวกับความรู้สึกสะท้อนจากล้อรถเข็นเมื่อพบการทรุดตัวหรือตกระดับของวัสดุปูพื้นต่างชนิด

สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้เขียนหันมามองถามตนเองว่า ในยามที่ตนเองขาปกตินั้น ในแต่ละวันเราเคลื่อนที่ในชีวิตของเราด้วยสัญชาตญาณและความเคยชินไปอย่างรวดเร็วเกินไปหรือไม่ เราเลื่อนไหลไปตามกระแสโลกและสังคมเทคโนโลยีจนขาดการพินิจพิจารณาและไตร่ตรองที่ดีพอหรือไม่ และเราจะรีบไป... รีบไป... และรีบไปทั้งกายและทั้งความคิดไปเพื่ออะไร

และที่สำคัญก็คือ เรากลับมิได้ใช้เวลาที่เหลือใช้จากความเร่งรีบเหล่านั้นกลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์เพิ่มเติมหรือเปล่า เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว ทำไมเราจึงไม่ใช้เวลาในชีวิตกับการกระทำต่างๆ ให้มากขึ้นสักเล็กน้อย เพื่อกลับมาทบทวนสิ่งที่เรากำลังจะกระทำลงไปเพื่อใช้เวลา “ยังคิด” และนำไปสู่ “ยังทำ” ให้มากขึ้นกว่าเดิม เช่นเดียวกับการย่างเท้าพร้อมไม้เท้าของผู้เขียน ที่ต้องสำรวจและไตร่ตรองอย่างละเอียดถี่ถ้วนไปกับแต่ละก้าว แต่ละจุดที่วางไม้เท้า ก่อนจะย่างเท้าก้าวเดินในแต่ละก้าวของตนเอง

ACT WORKSPACE

การคิดซ้ำ...ซ้ำ และการกระทำซ้ำ...ซ้ำเหล่านี้ อาจทำให้เราเกิด พหุปัญญาใหม่ที่แตกต่างไปจาก “วิถีคิด” และ “วิถีเดิมๆ” ที่เคย เป็นอยู่ก็เป็นได้

ผลพลอยได้อีกประการในความซ้ำก่อนจะทำอะไรก็ตาม ยังจะทำให้ ตัวเรามีสติมากขึ้น ทำให้ตัวเรามีโอกาสมองเห็นความสวยงาม หลายๆ อย่างที่เราอาจมองข้ามไปในช่วงเวลาที่เราดำเนินชีวิต ตามความเร่งรีบปกติ ทำให้สามารถรับรู้และไตร่ตรอง “สภาพ” และ “สภาวะ” ต่างๆ ทั้งจากผู้คน ธรรมชาติ และโลกแวดล้อมรอบตัวเรา มากยิ่งขึ้น รวมทั้งยังสามารถใช้จินตนาการเพิ่มเติมจนเห็นคุณค่า ที่แท้จริงของสิ่งต่างๆ เหล่านี้ได้อย่างลงลึกในรายละเอียดมากขึ้น มากที่สุด

เพียงแต่เราใช้เวลาคิดให้มากขึ้น และกระทำให้ช้าลง เท่านั้นเอง

ก่อนย่างเท้าก้าวต่อๆ ไปในชีวิตของท่าน

ลองใช้เวลา (เดิน) ให้ช้าลง

.....แต่ใช้เวลา “คิด” ให้มากขึ้น ดีไหมครับ ACT

คอลัมน์แนะนำผลงานการออกแบบและการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม ของสมาชิกและนิติบุคคลสมาชิกทั้ง 4 สาขา เพื่อกระตุ้นให้เกิดการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การทำงานร่วมกันในหมู่สมาชิก และสร้าง การปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในหมู่นักวิชาชีพออกแบบของไทย

ทั้งนี้วารสาร ACT ได้จัดเตรียมพื้นที่ประชาสัมพันธ์ผลงานของท่านสมาชิก และนิติบุคคลสมาชิกใน 4 สาขาวิชาไว้เป็นประจำทุกฉบับ โดยทำเทียบ กัน จึงขอเชิญสมาชิกและนิติบุคคลสมาชิกที่สนใจจัดส่งผลงานของตนเอง /หน่วยงานเพื่อเผยแพร่ในวารสารได้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

รายละเอียดเพิ่มเติมและ Download เอกสารที่ www.act.or.th/workspace.pdf

www.act.or.th

Download เอกสาร วารสาร ACT จดหมายข่าวสภาสถาปนิก และประกาศต่างๆของสภาสถาปนิก

